

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/189/2012
Identifikačné číslo spisu:	1212206014
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:1212206014.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v o veci starostlivosti o maloletú H. C., dieťa matky N.. I. C., bývajúcej v H., zastúpenej JUDr. Andrejom Garom, advokátom v Bratislave, Šancová 108, a otca I.. D. C., bývajúceho v H., o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 61 P 37/2012, o dovolaní matky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. mája 2012 sp. zn. 11 CoP 216/2012, takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. mája 2012 sp. zn. 11 CoP 216/2012 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava II uznesením z 27. marca 2012 č.k. 61 P 37/2012-45 upravil styk otca s maloletou H. C. tak, že otec je oprávnený predbežne sa stretávať s maloletou každú stredu v roku od 16.00 hod. do 19.00 hod. a to za osobnej prítomnosti matky. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd uviedol, že z údajov v návrhu a z pripojených dokladov bolo zrejmé, že v danom prípade boli splnené podmienky na nariadenie predbežného opatrenia. Podľa názoru súdu prvého stupňa je do rozhodnutia vo veci samej potrebné obmedziť styk otca s maloletou, ktorá je traumatizovaná jeho necitlivým prístupom sledujúcim skôr naplnenie jeho práv ako záujem a potreby dieťaťa. Podľa názoru súdu je predovšetkým potrebné obnoviť dôveru maloletej v otca, pomôcť jej zbaviť sa obáv, že stretnutie bude prebiehať inak, než bolo dohodnuté, k čomu môže dopomôcť prítomnosť matky pri stretnutiach. Ďalej súd uviedol, že je kontraproduktívne obviňovanie matky zo strany otca, pretože práve matka má skutočný záujem na obnovení normálnych kontaktov otca s maloletou a je aj dostatočne ústretová. Verbálne útoky otca na matku a jeho vyhrážky pritom len zhoršujú vzťah maloletej k otcovi a prehlbujú jej obavy zo stretnutí s ním. Súd preto návrhu matky vyhovel, pričom neurčil miesto, kde sa majú stretnutia uskutočňovať. Nie je totiž vylúčené, že k stretnutiam dôjde aj v H. H. (v bydlisku otca), kde má matka príbuzných a kde s maloletou chodíeva.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie otca maloletej uznesením z 30. mája 2012 sp. zn. 11 CoP 216/2012 zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že otec je oprávnený predbežne do skončenia konania o zmene úpravy styku s maloletou vedeného pod sp. zn. 61 P 37/2012 stretávať sa s maloletou

H. C. každú párnú sobotu v roku od 10.00 hod. do 18.00 hod. a každú stredu v roku od 15.00 hod. do 19.00 hod., a to za osobnej prítomnosti matky. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že pri nariadení predbežného opatrenia sa súd prvého stupňa stotožnil s tvrdeniami matky uvedenými v návrhu a predloženými dokladmi. Tieto tvrdenia sú však v protiklade s tvrdeniami otca uvedenými v jeho odvolaní, či založenými fotografiami maloletej s otcom z marca 2012 priloženými k odvolaniu, ktoré tvrdenia matky o strese maloletej z otca, či traumatizácii z kontaktu s ním nepreukazujú. Pokiaľ ide o rozsah obmedzenia styku otca s maloletou, v tomto smere odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, a to vzhľadom na prebiehajúce odborné konzultácie, že nebude v rozpore so záujmami maloletej stretávať sa s otcom aj každú párnú sobotu od 10.00 hod. do 18.00 hod. a každú stredu od 15.00 hod. do 19.00 hod., pokiaľ pri styku otca s maloletou bude prítomná aj matka maloleťo dieťaťa. S poukazom na uvedené odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v zmysle § 220 O.s.p. zmenil.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala matka maloletej dovolanie. Žiadala, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zmenil a upravil styk otca s maloletou tak, že otec je oprávnený predbežne sa stretávať s maloletou každú stredu v roku od 16.00 hod. do 19.00 hod. a to za osobnej prítomnosti matky, prípadne aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť a dôvodnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolateľka je toho názoru, že Krajský súd v Bratislave jej svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom. Procesným právom účastníka je právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Odôvodnenie musí vyhovieť najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti. Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Odôvodnenie rozhodnutia je korelátom práva strany prednášať návrhy a argumenty, aby na ne dostala odpoveď. Je zároveň zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny a predpokladom toho, aby strany mohli účinne uplatňovať právo na opravné prostriedky. Uviedla, že odvolací súd v odôvodnení svojho uznesenia opísal predovšetkým obsah odvolania otca, pričom z vyjadrenia matky odcitoval len niektoré pasáže, nie však tie, ktoré podstatne vyvracajú tvrdenia otca a ktoré sú podporené psychologickým a psychiatrickým vyšetrením maloletej. Odvolací súd ignoroval závery psychiatrického vyšetrenia. Poukázala na to, že hoci krajský súd zmenil čas realizácie styku v stredu od 15.00 hod., vôbec nevysvetlil, ako sa v tomto ohľade vysporiadal s tým, že okresný súd stanovil začiatok styku rešpektujúc pracovný čas matky na 16.00 hod. V závere svojho dovolania dovolateľka uviedla, že odvolací súd bol povinný dôkazy navzájom si odporujúce hodnotiť a náležite zdôvodniť, napr. prečo správy psychiatra, psychológa a videozáznamy podporujúce tvrdenia matky pokladal za nevierohodné, respektíve ich odmietol vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy. Tieto nedostatky odôvodnenia spôsobujú nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

Otec maloletej sa k dovolaniu matky nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Dovolanie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenských [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 O.s.p.). V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia

alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákomom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Pretože je v prejednávanej veci dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré vykazuje znaky jedného z tých uznesení, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 239 ods. 3 O.s.p. ako uznesenie, na ktoré sa nevzťahuje § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. (uznesenie o predbežnom opatrení), je nepochybné, že prípustnosť dovolania matky z § 239 O.s.p. nemožno vyvodiť.

So zreteľom na obsah dovolania ako aj na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale komplexne sa zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých inak dovolanie nie je prípustné. Vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. namietané neboli a tieto nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

Dovolateľka vo svojom dovolaní namietala, že uznesenie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené, resp. že je nepreskúmateľné (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry EŠLP. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje

rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je logicky, vnútorne kompaktne a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t.j. musí byť preskúmateľné.

Zo spisu je zrejmé, že okresný súd návrhu matky maloletej na nariadenie predbežného opatrenia vyhovel, pričom poukázal najmä na správu o priebehu psychologickú starostlivosti z 20. marca 2012 a správu o psychiatrickom vyšetrení z 23. februára 2012. Svoje právne závery súd prvého stupňa primerane vysvetlil. Krajský súd na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k odlišnému záveru. Uviedol, že tvrdenia matky a ňou predložené doklady sú v protiklade s tvrdeniami otca a fotografiami predloženými otcom maloletej. Odvolací súd sa však v odôvodnení svojho rozhodnutia opomenul vysporiadať s vyššie uvedenými správami o priebehu psychologickú starostlivosti, o psychiatrickom vyšetrení. Zo správy o priebehu psychologickú starostlivosti je totiž zrejmé, že maloletá H. mala najprv odmietavý postoj k realizácii styku s otcom počas víkendu, aby nemusela u otca prespať a neskôr sa jej správanie a postoj k rozsahu stretávania ešte viac radikalizovalo v smere odmietania stretávania aj počas dní na to vymedzených. Uvedená správa ako aj správa zo psychiatrického vyšetrenia maloletej poukázali na to, že je potrebné akceptovať momentálny postoj dieťaťa vo vzťahu k otcovi a realizovať obsah a rozsah stretávania sa maloletej H. s otcom v miere, ktorá je pre ňu prijateľná, aby nedošlo u maloletej k rozvoju ďalších neurotických symptómov. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, ako s a odvolací súd s týmito skutočnosťami vysporiadal, prípadne prečo ich nevzal do úvahy. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené, resp. je nepreskúmateľné.

Uvedená skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.